

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qualificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 3. Quotnam sint durationes entium excogitabiles. Et quænam
excogitabilium possibles sint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

similiter sunt, cetera autem esse, & non esse, quando unum est, apertam præfert contradictionem, Ex quo etiam patet, nullatenus posse esse simul quæcunque alia extrema essentialiter successiva.

49 Postremò est advertendum, tempus quatenus infinitum æterorum adiectivè dici, atque etiam æternitatem substantivè. Hancque solere diuidi in æternitatem à parte antea, quæ est pars temporis iam præteriti carens principio; & æternitatem à parte post, quæ est pars temporis deinceps futuri carens fine. Unde tempus prout ab æternitate distinctum pro parte temporis utrimque finita, atque ad eò habente principium, & finem usurpari solet communiter. Dicitur etiam æternitas duratio intrinseca Dei ab ipso Deo realiter indistincta, & consequenter indivisibilis, atque ad eò tota simul: quia neque incipit in tempore, neque in tempore finienda est; sed necessariò fuit, & erit in tota temporis æternitate extrinsecà Deo carente, ut dictum est, principio, & fine, qua ratione latius dicitur disput. 9. Duratio præterè Angelorum, & aliarum rerum incorruptibilium, quæ, licèt habeat principium, finem habitura non est, eorum communiter nuncupatur. De qua etiam ibi.

QVÆSTIO III.

Quotnam sint durationes entium excogitabiles. Et quanam excogitabilium possibilis sint.

50 **E**Ns, quod per durationem ponitur in spatio temporali, siue in tempore imaginario, (de quo semper hic sermo erit), illi ve correspondet, aliud est simplex, siue indivisibile physicè, ut Angelus; aliud est compositum, siue divisibile physicè, ut homo. Compositum autem aut ex partibus in infinitum divisibilibus, aut ex partibus tandem indivisibilibus, aut ex utrisque potest considerari compositum. Rursus aut ex partibus intensionis localis, hoc est in eodem loco penetratis, ut sunt partes intensionis caloris, vel luminis; aut ex partibus extensionis localis, hoc est diversis partibus loci correspondentibus, ut sunt partes extensionis quantitatis, seu corporis, potest esse compositum.

51 Quando ens simplex in tempore divisibili durat, necesse est omnino, quòd totum in toto tempore, & totum in singulis partibus temporis daret, ut constat. Ens verò compositum in tempore etiam divisibili durans aut potest (periinde atque ens simplex) totum in toto tempore, & totum in singulis partibus temporis durare; aut potest durare totum in toto tempore, & singula partes eius in singulis partibus temporis per distributionem accommodam: idque siue partes eius intensionis, siue extensionis localis sint. In tempore autem indivisibili siduret ens, necessariò debet durare totum, atque ad eò simul cum omnibus partibus suis, quando fuerit compositum, ut notum est.

52 Et duratio quidem primi generis definitiva, secundi autem generis circumscriptiva, & tertij generis contractiva appellari possunt ob ana-

logiam vocationum similium, quæ hisce nominibus nuncupantur, ut vidimus disput. 5. quæst. 4.

53 Porro duratio definitiva entis indivisibilis duplex excogitari potest. Altera, quæ penes divisibilitatem temporis, cui correspondet, divisibilis est; ita, ut singulis partibus temporis singula quoque durationis partes inter se distinctæ respondeant, quæ tamen eiusdem subiecti durationes sint. Altera, quæ omnino indivisibilis est; atque ita, non per suarum partium distributionem, quas non habet, sed per sui totius replicationem, siue repetitionem ponitur, ponitque suum subiectum in omnibus, & singulis temporis partibus. Qualiter æternitas intrinseca, & indivisibilis Dei, ipseque Deus per illam omnibus, & singulis partibus temporis correspondet, siue in eis durat.

54 Duratio verò definitiva entis divisibilis quadruplex excogitari potest. Prima, quæ penes divisibilitatem tam temporis, quàm subiecti divisibilis est; atque ita ex duplici genere partium constat. Aliæ sunt, quibus quælibet pars subiecti omnibus, & singulis partibus temporis correspondet. Aliæ, quibus cuilibet parti temporis correspondent omnes, & singula partes subiecti. Secunda, quæ penes divisibilitatem solius temporis, non item subiecti, est divisibilis. Cuius proinde quælibet pars in parte temporis, cui correspondet, ponit indivisim totum subiectum; atque ita singulis partibus subiecti per sui repetitionem inhaeret. Tertia, quæ penes divisibilitatem solius subiecti, non item temporis, est divisibilis. Cuius proinde quælibet pars eam subiecti partem, cui vnicè inhaeret, in omnibus, & singulis partibus temporis per sui repetitionem ponit. Quarta denique, quæ omnino indivisibilis est; atque ita per quamdam sui repetitionem inhaeret singulis partibus subiecti; per alteramque sui repetitionem omnes, & singulas earum ponit in singulis partibus temporis.

55 Duratio autem circumscriptiva solùm potest esse composita ex partibus, quarum singulae partibus distinctis tum subiecti, tum temporis respondeant. Atque ita per illam in omni euentu erit totum subiectum in toto tempore, & singulae partes subiecti in singulis partibus temporis per distributionem accommodam: idque, siue partes subiecti intensionis, siue extensionis localis sint, iuxta dicta nuper.

56 Duratio denique contractiva, si sit entis indivisibilis, omnino indivisibilis erit: quia, & subiectum, & tempus eius sunt indivisibilia. Nisi quis velit ex partibus pure intensionis posse esse compositam, de qua durationum compositione modò non agimus. Si verò sit entis divisibilis duplex ad rem distingui potest. Altera, divisibilis penes divisibilitatem subiecti: cuius singulae partes singulas subiecti partes in eodem indivisibili temporis ponant; idque siue partes subiecti intensionis, siue extensionis localis sint. Altera omnino indivisibilis, quæ per repetitionem sui omnibus, & singulis partibus subiecti inhaeret; eiusque siue intensionis localis, siue extensionis, ipsasque ponat in suo tempore indivisibili.

57 Sunt præterè multa alia genera durationum excogitabilium, quæ ex commixtione præcedentium resultare possunt, omni earum combinatione facta, iuxta dicta in simili de vocationibus disput. 5. quæst. 4. citata. Quas modò recensere

ferè proximum esset. Vnusquisque id, si velit, præstare poterit per regulas combinationum traditas in Pharo Scient. disput. 29. Id solum notaverim, nonnullas eiusmodi mixtionum de facto reperiri in motibus successivis lationis, alterationis, & augmentationis. Dum enim movetur localiter subiectum divisibile, singulae partes præsentia, quas in vnaquaque parte temporis habet simul subiectum omnibus suis partibus correspondentes, durationem habent contractivam in eadem vnaquaque temporis parte, cui illa respondent. Dum verò motu alterationis successivæ movetur subiectum divisibile, verbi gratia motu calefactionis, singulae partes caloris quas successivè illud acquirit, durationem habent circumscriptionem secundum quid, hoc est quoad sui inceptionem dumtaxat, quatenus vnaquaque in parte temporis diversâ incipit esse. Quoad perseverantiam verò singulae habent durationem definitivam, quatenus vnaquaque per aliquod tempus divisibile durat (maius, aut minus penes magis aut minus antiquam inceptionem sui); atque ita tota in toto tempore, & tota in singulis eius partibus est. Tantumdemque est de vnoquoque aggregato coalescente ex vnaquaque parte, & ex alijs, quæ ante ipsam esse cæperunt. Et hæc quidem dicta de partibus intensionis caloris ob resistantiam contrarij successivè incipientibus; atque etiam de partibus extensionis, quæ ob inæqualitatem distantia ab agente, quam habent, successivè etiam incipiunt. Partes namque extensionis æquè distantes ab agente, quæ simul incipiunt, & perseverant, aggregatum componunt; quod durationem simpliciter definitivam habet, quatenus eorum in toto tempore, & totum in singulis partibus temporis durat per sui totius replicationem. Ex quibus facile quisque colliget, quamnam durationum mixtio interueniat in motu augmentationis successivæ. Atque in cæteris quibusque casibus, vel qui de facto eveniunt, vel qui excogitabiles sunt.

58 Sequitur iam examinandum dubium inter recentiores Philosophos atque etiam Theologos satis celebre, Num scilicet sit possibilis duratio definitiva per se respondens indivisim temporis divisibili vel finito, vel infinito, per totumque illud propterea essentialiter perseverans. Et uniuersum, an sit possibilis creatura per tempus aliquod divisibile vel finitum, vel infinitum essentialiter durans, ita, vt semel producta nec de potentia Dei absoluta possit intrinsece tempus corrumpi. Arriaga disput. 15. Phys. sect. 2. possibilem censet durationem, imo & Angelum per se, & essentialiter durantem tempore divisibili, vt integra hora, vel die. Cui sententia fauent Oued. contro. 7. de Anim. punct. 1. & alij Recentiores.

59 Communis tamen Doctorum sententia est, talem durationem, talemque creaturam in uniuersum penitus repugnare. Impossibile enim esse omnino creaturam, quæ in quouis tempore, postquam producta est, non possit à Deo de potentia absoluta corrumpi, & destrui; imo & annihilari. Ita tenent Soar. lib. 1. de Angelis cap. 9. Vazq. 1. par. dub. 182. cap. 2. Tann. disput. 5. quest. 1. disput. 3. Arrub. disput. 15. cap. 1. Molin. quest. 50. artic. 2. Card. Lugo tom. de In-

carn. disput. 19. sect. 1. à num. 18. Ripald. tom. 1. de Ente supernat. disput. 59. Quiros disput. 33. de Deo sect. 3. & 4. Spinul. disput. 12. Phys. sect. 4. à num. 49. Et alij Theologi communiter in tract. de Angelis. Videturque esse sententia Sanctorum Patrum; atque ex Scripturâ sacrâ deducta. Quocirca Soar, supra, Vazq. Tann. & alij absolute pronunciant, esse eam certam secundum fidem. A qua propterea ego non audeo recedere.

Et quidem quod non sit possibilis creatura, quæ semel producta sit necessariò duratura in æternum ob connexionem sui essentialem cum duratione æternâ sui; naturæque suæ proinde omnino sit incorruptibilis, adhuc diuinitus, ex illo Pauli 1. ad Timot. 6. *Qui solus habet immortalitatem*, videtur manifestè deduci. Quia, vt exponit Hieron. Dialogo 2. contra Pelag. sub initium, *Solus Deus habet immortalitatem: quia per naturam habet, & non per gratiam*. Quo etiam sensu accipiunt verba Pauli alij Patres; vt Ambrosii lib. 3. de Fide ad Gratianum cap. 2. Iulianus in lib. 99. quas Gentes Christianis ponunt, *De eo quod corpore vacat*. quest. 13. Cyrillus lib. 2. contra Julianum, & lib. 8. Theauri cap. 2. Damascenus lib. 2. de Fide cap. 3. Elias cretens. in primam orationem Nazianzeni in illa verba, *Factoris regis, capitis, &c.* Et Sophronius in suâ Epist. post medium recitata, & approbata in sexta Synodo actione 11. & 13. vbi loquens de creaturis immortalibus ait, *Non tamen sunt immortalia per naturam, neque in essentialiter incorruptibilem transeunt; sed gratiam eis largitus est à corruptione, & à morte coercentem*. Itaque concors Patrum sententia est, creaturas non per naturam, sed tantum per gratiam, & beneplacitum, seu voluntatem Dei posse esse immortales. Atque ita Deum solum esse immortalem per naturam.

Quòd autem nec per tempus finitum possint 61 creaturæ durare essentialiter, ita, vt ante totum illud transactum nequeant à Deo corrumpi semel productæ, non minus efficaciter probat illud Sapient. 11. *Quomodo autem posset aliquid permanere, nisi tu voluisses? aut quod à te vocatum non esset, conseruaretur? Quo significatur, ita quamuis creaturam à nutu, & voluntate Dei in suâ conseruatione pendere, vt in quouis tempore, postquam producta est à Deo, pro ipsius arbitratu corrumpi possit, Idquod etiam communiter tenent Patres Ecclesiæ, vt videre est in August. lib. 5. super Genes. cap. 20. Gregor. Mag. lib. 16. Moral. cap. 19. Damasc. lib. 1. de Fide cap. 3. Nanzianz. orat. 2. Theol. quæ est 36. Anselm. in Monolog. cap. 12. & alij.*

Itaque iuxta communem sanctorum Patrum, atque Theologorum sententiam in sacrâ Scripturâ fundatam impossibilis est creatura, quæ semel producta ita naturâ suâ, & essentialiter petat durare per tempus quoduis divisibile, vt neque de potentia Dei absoluta possit intra illud, seu ante transactum illud corrumpi, seu desinere esse. Id quod à ratione etiam probari potest. Primò. Quia nulla est possibilis creatura, cui conueniat necessitas primò existendi. Ergo nulla est possibilis creatura, cui conueniat necessitas perseverandi in existentia. Antecedens est certum secundum fidem. Ex qua constat, omnem creaturam contingenter incipere existere pro nutu, & voluntate Dei. Consequentia probatur. Quia ex vna parte essentia cuiusvis creaturæ nequit non esse eadem in primo, & in sequentibus instantibus sue durationis, quando apta est durare

rare in pluribus, ut est notissimum: ex alia vero correspondentis eius ad talia instantia, ipsaque instantia eiusdem prorsus rationis sunt, ut etiam constat. Igitur nequit non habere quavis creatura eandem, aut prorsus similem contingentiam ad existendum in omnibus instantibus suæ durationis, utpote identificatam aut cum suâ essentia præcisè, aut cum dictis correspondentijs. Et consequenter nequit non esse æquè contingens existentia eius in subsequentijs instantibus, ac est existentia eius in primo. Quod ipsum est, tam impossibile esse ipsi necessitatem perseverandi in existentia, quam est impossibile ipsi necessitas primò existendi. Quod erat probandum.

63 Secundò probatur, Quia exigentia essentialis perseverandi in existentia, siue durandi in eâ per tempus subsequens perfectio maior esse videtur, quam, ut vlli creaturæ convenire queat. Hoc enim ipso, quòd creaturæ essentialiter dependet à Deo in fieri, & in conservari, ut est certissimum, essentialiter habet esse diuinæ libertati plene subiectam tam in conservari, quam in fieri. Quæ quidem subiectio essentialiter videtur ferre secum indifferentiam non solum ad incipiendum, & non incipiendum existere, sed etiam ad perseverandum in existentia, etiam ex suppositione inceptionis eius. Quæ indifferentia cum necessitate ad perseverandum in existentia ex tali suppositione incompatibilis est, ut constat.

64 Tertiò probatur. Quia ad perfectionem dominij diuini pertinere haud dubiè videtur, quòd Deus non solum sit liber ad producendam, quamvis creaturam, sed etiam ad eam semel productam conservandam, atque adeò ad suspendendam actionem conservatiuam eius, quodcumque sibi placuerit. Quemadmodum ad perfectionem libertatis humanæ pertinere haud dubiè videtur, quòd homo non solum sit liber ad inchoandas suas actiones, sed etiam ad eas semel inchoatas cum sibi libuerit, suspendendas. Sed creatura quæ semel producta per tempus aliquod diuisibile essentialiter, & necessariò duratura esset, tali perfectioni derogaret dominij Dei, ut constat. Igitur eiusmodi creatura impossibilis est, æquè, ac impossibile est, dominium Dei carere perfectione.

65 Dices. Necessitas conservandi creaturam ex suppositione productionis eius oriunda à connexion ipsius essentiali cum suâ sequente duratione non est necessitas antecens, sed consequens. Ergo neque derogat dominio Dei: nec vllò titulo est impossibilis. Quemadmodum necessitas producendi, aut conservandi subiectum ex suppositione productionis cuiusvis modi eius oriunda à connexion essentiali talis modi cum tali subiecto non est necessitas antecens, sed consequens. Atque adeò neque derogat dominio Dei: neque vllò titulo est impossibilis. Et quidem, esse possibiles multas creaturas essentialiter connexas cum alijs prout existentibus aut in eodem tempore, aut in alio, seu præterito, seu futuro, apud omnes est in confesso. Sic enim connectitur omnis modus cum re cuius est modus. Sic reuelatio Dei, & actus fidei diuinæ cum obiecto reuelato, & credito. Sic omnis cognitio creata vera essentialiter cum obiecto per illam cognito. Et tamen ex suppositione existentie talium creaturarum nec de potentia Dei absoluta fieri potest, ut aliæ, quæ earum terminant connexionem, non existant in tempore suo vel præterito, vel futuro: quin hoc derogat dominio Dei, aut aliquod aliud inconueniens adferat secum. Cur

igitur non erunt possibiles creaturæ essentialiter connexæ cum tantâ, vel tantâ duratione futura sui, quæ nec de potentia Dei absoluta possint eiusmodi duratione carere ex suppositione, quòd existant: quin hoc derogat dominio Dei, aut aliquod aliud inconueniens adferat secum?

66 Fateor equidem, necessitatem conservandi creaturam cum suâ futura duratione necessariò connexam ex suppositione existentie eius non fore antecedentem, sed consequentem; ut bene præterit obiectio contra quosdam ex Auctoribus nostræ sententie putantes, esse antecedentem talem necessitatem. Vnde etiam fateor, fore, ut Deus, non obstante tali necessitate, liber absolute maneret ad talem creaturam non conservandam, quatenus liber maneret ad eam non producendam, siue ad non decernendum simul, & indiuisim productionem, & conservationem illius. Nec argumentum à me factum intendit oppositum. Quemadmodum enim quavis voluntas, cui sunt possibiles duo actus connexi inter se, libertatem absolutam habere potest ad eliciendum, vel omitendum vtrumque simul: tamen neque libertatem habere ad eliciendum alterum sine altero; quia alterum sine altero existere, impossibile est. Ita in casu possibilitatis prædictæ creaturæ voluntas diuina libertatem absolutam haberet ad decernendum simul primam productionem, & vltiorem conservationem eius: tamen libera esse non posset ad decernendam productionem sine conservatione; & consequenter neque ad omitendam, seu suspendendam conservationem, productione suppositâ. Ceterum, quia defectum huius posterioris libertatis, censeo, fore in eo casu defectum alicuius perfectionis debitæ domino diuino: idcirco à tali defectu eatenus per argumentum positum impossibilitatem arguo prædictæ creaturæ, quatenus defectus alicuius perfectionis debitæ domino diuino ex possibilitate ipsius creaturæ necessariò sequatur omnino impossibile est.

67 Nec obstat, quòd sint possibiles multæ creaturæ connexæ cum alijs prout existentibus, atque adeò improducibiles sine illis: quòdque subinde Deus non sit liber ad tales creaturas producendas independenter ab alijs. Tum quia, esse connexam vnâ creaturam cum aliâ, indigentiam illius atque adeò imperfectionem quamdam à creaturâ non alienam præferre. Cum tamen, esse connexam creaturam cum suâ vltiore duratione, constantiam in suo esse, atque adeò perfectionem magnam à creaturâ alienam videatur præferre. Tum quia defectus libertatis ad producendam aliquam creaturam sine aliâ etiam productâ, vel suppositâ nullam omnino imperfectionem appingit Deo; ut neque defectus libertatis ad producendum quodlibet aliud impossibile. At defectus libertatis ad corruptendum in quouis tempore quamvis creaturam existentem, siue ad suspendendum in quouis tempore concursum conservatiuum eius specialis quædam imperfectio videtur esse dominij diuini. Ad cuius debitam perfectionem pertinere videtur, quòd Deus, sicut habet plenam libertatem ad non producendam quamvis creaturam antea improducendam, quodcumque illam producit, sic quoque habeat plenam libertatem ad non conservandam quamvis creaturam antea productam, quodcumque illam conservat. Ut, quemadmodum esse, ita & non esse creaturarum in nutu diuinæ voluntatis sit positum, siue ab illo dependens.

Postre-

68

Postremò confirmantur omnia prædicta. Quia, si esset possibilis creatura, quæ semel producta essentialiter esset duratura aut per tempus aliquod diuisibile, aut in æternum; essentialiterque subinde esset incorruptibilis aut intra tale tempus, aut absolutè: nulla esset ratio, propterquam negaretur, aliquas saltem ex creaturis de facto existentibus eiusmodi esse. Quod tamen, ita vnanimè negant Patres, atque Theologi, vt absque temeritatis notâ oppositum affirmare non liceat. Ne ergo tam constans Patrum, atque Theologorum sententia omni rationis fundamento dicatur destituta, dicendum proculdubio est, nullam eiusmodi creaturam possibilem esse: idèoque Patres, & Theologos asseruisse, nullam de facto talem dari; quia censuerunt, nullam talem esse possibilem. Quòd si dicatur, assertionem communem Patrum, & Theologorum in solis testimonijs scripturæ superius commemoratis fundari, inde etiam confirmandum venit inuentum propositum. Quia dicta testimonia, vt ex ipsis, & ex contextu patet vniuersaliter veniunt intelligenda pro omnibus omnino creaturis tam purè possibilibus, quàm existentibus.

69

Quæ cum ita sint, colligo primò, impossibilem esse durationem creatam indiuisibilem respectu temporis, & tempori diuisibili correspondentem per sui replicationem. Atque ita, necessarium esse, vt quidquid in tempore diuisibili durat, per durationem respectu temporis diuisibilem tot partes habentem, quot tempus ipsum, correspondentes singulas singulis in eo durat. Idque siue subiectum durans indiuisibile, siue diuisibile sit. Tum siue sit duratio definitiua ponens totum subiectum tam diuisibile, quàm indiuisibile in toto tempore, & totum in singulis partibus eius: siue sit circumscriptiua ponens totum subiectum diuisibile in toto tempore, & singulas partes subiecti in singulis partibus temporis per distributionem accommodam: siue sit mixta ex his duabus iuxta diuisiones durationis supra factas in hac quæst.

70

Secundò colligo, nullam creaturam indiuisibilem esse possibilem, quæ per se ipsam correspondeat tempori diuisibili: quia esset quædam duratio creata sui indiuisibilis respectu temporis, & tempori diuisibili per sui replicationem, siue repetitionem respondens; quam esse impossibilem, statuiamus.

71

Tertiò colligo, ex speciebus durationis enumeratis supra eas omnes esse impossibiles, quæ prædicatum habent correspondendi indiuisibili, perque sui repetitionem tempori diuisibili. Cæteras autem omnes, quæ tale prædicatum non habent, esse possibles, haud dubitabile est, vt apparebit vnicuique eas recognoscenti, & consideranti iuxta doctrinam datam in simili disput. 5. quæst. 4.

72

Quartò colligo, impossibilem quoque esse creaturam suapte essentiã ita ab æterno durantem, vt aliter, quàm ab æterno, à Deo non potuerit produci. Quia talis creatura semel existens per tempus infinitum à parte ante duraret necessariò. Atque ita à Deo in quouis ex instantibus talis temporis ante vltimum corrumpi non posset, contra doctrinam stabilitam. Vnde etiam inferitur, nullam esse creaturam possibilem, quam Deus non possit producere in tempore, atque adeo in aliqua temporis mensurã, ante quam præcesserit necessariò infinitum tempus.

Denique est animaduertendum, quamlibet durationem (sicut & quamlibet aliam rem existentem) aut præsentem, aut præteritam, aut futuram posse esse penes triplicem statum, quem potest habere de præsentem, de præterito, & de futuro. Est præsens, cum de illà verificatur, quòd simpliciter, & absolutè est existens. Præterita, cum tantum verificatur de illà, quòd extitit antea. Et futura, cum de illà tantum verificatur, quòd existet postea. Similiterque tempus reale, consistens in duratione existente aut præsens esse potest, aut præteritum, aut futurum. Tempus verò imaginarium in possibilitate durationis ipsa consistens tunc præsens censetur, quando proximè est possibilis simpliciter, & absolutè talis duratio. Tunc præteritum, quando antea fuit possibilis proximè. Et tunc futurum, quando postea erit proximè possibilis. In eo autem gradu serici durationum est vnice possibilis proximè duratio quæuis, in quo vnice ipsa esset, si existeret; siue quem ipsa constituit suapte essentiã quiditatiuè, cum est purè possibilis, & constitueret etiam existentialiter, si existeret. Ex quibus apparet, tempus in vniuersum tunc præsens venire dicendum, quando simpliciter, & absolutè loquendo reuerà est, qua ratione est. Tunc præteritum, quando reuerà non est, sed fuit. Et tunc futurum, quando reuerà non est, sed erit. Tantumdemque venit dicendum de duratione, & de aliã quavis re. Videantur plura dicta de huiusmodi statibus rerum, & temporum de præsentem, de præterito, & de futuro in Phæto Scient. disput. 10. quæst. 4.

QVÆSTIO IV.

Quenam propositiones euidentes, aut aliàs certa seu per se nota, seu demonstrata ex terminis huius disputationis in superioribus expositis eliciantur collatis tum inter se, tum cum alijs disput. præced. quæst. 6. commemoratis iuxta notata ibidem.

Dico, elici, quæ sequuntur.

Propositio 1.

Tempus diuisibile essentialiter est successiuum quoad omnes partes, ex quibus constat.

Hæc propositio tam de tempore reali, quàm de imaginario certissima est iuxta dicta quæst. 2. Vnde etiam constat, partes temporis diuisibilis nullatenus posse esse simul. Quia esse simul extrema, quæ sunt essentialiter successiua, contradictionem inuoluit, vt demonstratum est ibidem.

Propositio 2.

Quidquid in tempore diuisibili durat, successiuè durat. Est certissimum. Quia durare in tempore diuisibili.